

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
факультет історії і права

*кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського*

*кафедра державно-правових дисциплін,
кримінального права і процесу*

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

кафедра правового регулювання економіки

Матеріали круглого столу
до Дня юриста

***«Виклики правничої
професії
в умовах воєнного
стану»***

06 жовтня 2022 року

м. Харків

Виклики правничої професії в умовах воєнного стану : тези доповідей та наукових повідомлень учасників круглого столу присвяченого до Дня юриста (6 жовтня 2022 року) / уклад.: О.О. Коваленко, Т.Г. Головань, М.Д. Ждан ; за ред. О.О. Коваленко. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. – 158 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей та повідомлень, присвячених актуальним проблемам правничої професії в умовах воєнного стану.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами правничої професії в умовах воєнного стану.

Матеріали круглого столу оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті факультету історії і права: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення круглого столу здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського та кафедра державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com)

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19.

Оргкомітет круглого столу не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів круглого столу посилання на джерела є обов'язковим.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
протокол №10 від 19 жовтня 2022 р.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2022

<i>Гончаренко К.Ю. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ НОВОВВЕДЕНЬ ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ: СТАТТЯ 111-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ</i>	128
<i>Долмат Д.Р. ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ</i>	132
<i>Глющенко А.С. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДМЕЖУВАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ</i>	135
<i>Нічипоренко Д.О. ІДЕЯ СРОДНОСТІ ПРАЦІ Г.С. СКОВОРОДИ ЯК ВАЖЛИВА ЗМІСТОВНА СКЛАДОВА ВИЗНАЧЕННЯ ПРИРОДИ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ - ЗАХОДУ ЩОДО СПРИЯННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ</i>	137
<i>Шейко К.В. СУДОВА ПРАКТИКА: ВИПРОБУВАННЯ ВІЙНОЮ</i>	139
<i>Баранник С.О. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ</i>	142
<i>Герасєва П.А. МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ВЛАСНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА</i>	145
<i>Герасєва П.А. ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИПРОБУВАННЯ ПРИ ПРИЙНЯТІ НА РОБОТУ ПІД ЧАС ДОВОЄННОГО І ВОЄННОГО ЧАСУ</i>	147
<i>Єгіян А.Д. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	149
<i>Максименко А.В. ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ КРАЇНИ-АГРЕСОРА</i>	151
<i>Соломонова К.О. САМОСУД ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ</i>	154

Єгіян Ануш Давидівна,
студентка 3 курсу факультету історії і права
Спеціальність 081 Право
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
e-mail: annushka13black@gmail.com
Науковий керівник: в.о. завідувача кафедри
цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського, д.ю.н., проф. *О.О. Коваленко*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року російська федерація почала повномасштабну війну проти нашої держави, проти України. І Указом Президента України в державі був введений воєнний стан. Запровадження воєнного стану, безумовно, вплинуло на всі сфери життєдіяльності українців. А особливо запровадження воєнного стану вплинуло на конституційні права та свободи людини і громадянина.

Указом Президента від 24 лютого 2022 року № 64 Указ «Про введення воєнного стану в Україні, зазначено чіткий та тимчасовий перелік обмежень конституційних прав та свобод людини і громадянина на період дії правового режиму воєнного стану. Серед списку обмежень вказано право на працю, яке передбачене статтею 43 Конституції України та право на страйк, яке передбачене статтею 44 Конституції України [1]. Особливий інтерес представляє обмеження прав, які передбачені ст.43, в якій говориться про те, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується [1].

Варто наголосити, що зараз особливе занепокоєння серед населення України викликає обмеження права працівника на своєчасну оплату праці, оскільки в умовах економічної кризи, ведення бойових дій, багато людей можуть залишитись без засобів до існування. Більш змістовно вказані вище положення стосовно оплати праці було розкрито в Законі України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» , який був прийнятий Верховною Радою України від 15.03.2022 р. [2]. Верховна Рада України ухвалила цей Закон [3] з метою забезпечення дотримання трудових прав працівників та з метою актуалізації трудового законодавства України під час воєнного стану.

У ст. 10 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» зазначено, що : «заробітна плата виплачується працівнику на умовах, визначених трудовим договором; роботодавець повинен вживати всіх можливих заходів для забезпечення реалізації права працівників на своєчасне отримання заробітної плати». В Законі також зазначено, що «роботодавець звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання щодо строків оплати праці, якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили ; звільнення роботодавця від відповідальності за несвоєчасну оплату праці не звільняє його від обов'язку виплати заробітної плати ; разі неможливості своєчасної виплати заробітної плати

внаслідок ведення бойові дії, строк виплати заробітної плати може бути відтермінований до моменту відновлення діяльності підприємства» [2].

В цьому контексті також слід вказати коментар Мінекономіки до Закону України від 15 березня 2022 р. № 2136-іх «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», [3] у якому зазначається, що у випадку порушення зобов'язання щодо строків оплати праці, роботодавець повинен довести, що це порушення сталося саме внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили. Якщо вищезгадані обставини не доведено - роботодавець несе відповідальність згідно з законодавством. Звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили (форс-мажор) не звільняє від виконання самого зобов'язання. Таким чином після усунення вищезгаданих обставин, особа зобов'язана виконати всі свої зобов'язання перед іншою стороною. Таким чином, незважаючи на звуження прав працівників під час дії воєнного стану, зокрема стосовно оплати їх праці, законодавець зробив ряд кроків для того, щоб захистити ці права. Втім, Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» [3] все ж таки залишає низку прогалин, якими може скористатись роботодавець для того, щоб обмежити, або скоротити рівень оплати праці працівників під час дії воєнного стану задля своєї вигоди.

Підсумовуючи все вищесказане, хочу зазначити, що у Законі України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» [3] містяться суперечності і тому до закону потрібно якнайшвидше вносити поправки, які в першу чергу суперечать Конституції України. Саме тому, варто розробити більш дієві механізми контролю за доброчесністю діяльності роботодавців, зокрема щодо сплати ними заробітних плат працівникам, а також законності обмеження їх прав у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану. Закон України від 15 березня 2022 року N 2136-IX із змінами, внесеними згідно з Законом № 2352-IX від 01.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>.
3. Коментар Мінекономіки до Закону України від 15 березня 2022 р. № 2136-іх «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». URL : <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e3e57b2d-aaeb-41b2-9dcf-c14deac391cd&title=KomentarMinekonomikiDoNormZakonuUkrainiproVnesenniaZmInDoDeiakikhZakonodavchikhAktivUkrainiSchodoOptimizatsiiTrudovikhVidnosinVid1-Lipnia2022-R-2352-ikh>